

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-04-22 Nr. 429-128
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2026 m. sausio 9 d. eismo įvykio metu dėl transporto priemonės valdytojo, kurio civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartimi buvo apdraudęs draudikas, kaltės buvo apgadintas pareiškėjo automobilis *KIA CEED* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – įvykis). Gavęs informaciją apie įvykį, draudikas pradėjo žalos administravimą.

Pareiškėjo pasirinkimu automobilio remontas buvo atliktas (duomenys neskelbtini) (toliau – remonto įmonė). Pagal su draudiku suderintą sąmatą remonto įmonė išrašė 2026 m. vasario 18 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. (duomenys neskelbtini) už atliktus remonto darbus. Bendra remonto kaina sudarė 2 705,29 Eur su PVM. Draudikas pareiškėjo prašymu tiesiogiai remonto įmonei sumokėjo 2 327,69 Eur. Pareiškėjas įsipareigojo remonto įmonei sumokėti 377,60 Eur. Draudikas pareiškėjui paaiškino, kad pareiškėjo mokėtiną sumą sudaro taikytina 20,91 proc. išskaita dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką draudimo išmoką apskaičiuoti netaikant išskaitos dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms dalims ir atlyginti visas automobilio remonto išlaidas. Pareiškėjas nurodė, kad draudikas dėl įvykio patirtą žalą privalo atlyginti visiškai. Pasak pareiškėjo, draudikas nepagrįstai taikė išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims, nes keičiamos automobilio dalys nesukuria automobiliui jokios pridėtinės vertės. Pareiškėjo teigimu, remontas naujomis originaliomis dalimis buvo būtinas tam, kad automobilis būtų atkurtas į būklę, buvusią iki įvykio.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad, pagal privalomąjį draudimą reglamentuojančius teisės aktus, nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Draudikas nurodė, kad, vadovaujantis teisiniu reglamentavimu ir kasacinio teismo praktika, išskaitos dėl nusidėvėjimo taikymas naujomis keičiamoms automobilio dalims neprieštarauja visiško žalos atlyginimo principui ir jį atitinka, nes draudikas privalo atkurti nukentėjusio asmens turto būklę į buvusią iki įvykio, tačiau neturi jos pagerinti. Draudikas nurodė, kad rinkoje yra galimybė įsigyti naudotų ar naujų neoriginalių remontui reikalingų dalių, todėl, vadovaujantis privalomąjį transporto priemonių draudimą reglamentuojančiais teisės aktais, nėra teisinio pagrindo netaikyti išskaitos dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo

reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudimo išmokos dydžio.

Siekiant išspręsti pareiškėjo ir draudiko ginčą, būtina nustatyti, ar draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, pagal transporto priemonių privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas pagrįstai taikė išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) ir kt.) nuostatomis.

TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis įvykis – tai transporto priemonės, kuriai pagal šio įstatymo nuostatas nustatyta draudimo prievolė, valdytojo civilinę atsakomybę, naudojant transporto priemonę pagal šio straipsnio 18 dalį, lėmęs eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka. Pagal TPVCPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per draudžiamąjį įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, jo sveikatai ir (arba) žala, atsiradusi dėl nukentėjusio trečiojo asmens gyvybės atėmimo, ir (arba) neturtinė žala ar žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio pasekmė.

Žalos, padarytos per draudžiamąjį įvykį ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio pasekmė, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą reglamentuojančių Taisyklių 4 punkte įtvirtinta, jog žala nustatoma, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK), TPVCPDĮ, Taisyklėmis ir kitų teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis padarytos žalos dydžio nustatymą.

TPVCPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertinimo ataskaitomis, dokumentais, kuriais įrodomos padarytos žalos aplinkybės, faktas ir dydis, nuotraukomis, vaizdo įrašais.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas sugadinto turto remonto išlaidas, būtinas turto rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti.

TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas ar Biuras moka nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita. Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių turto sugadinimų remontui (sumažinus išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte ir kt.). Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas nesutinka su draudiko taikyta išskaita dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims. Pareiškėjas teigia, kad išskaita apskritai neturi būti taikoma, nes remontas naujomis dalimis buvo būtinas, siekiant atkurti automobilio būklę į tokia, kokia buvo iki įvykio.

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 626 redakcija).

Kaip minėta, Taisyklių 15 punktas nustato žalos dėl turto sugadinimo, kai remontas ekonomiškai tikslingas, atlyginimo principą: atlygintinas dydis nustatomas pagal remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadinto turto ar jo dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Taisyklių 15 punkte taip pat įtvirtinta išimtis, kada keičiamų sugadintų dalių ir (ar) dalių nusidėvėjimas neskaičiuojamas, t. y. jeigu nėra galimybių jų suremontuoti, kad atlikus remontą sugadintos detalės ir (ar) dalys atitiktų techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus, ir nėra galimybių remontui naudoti dėvėtų ar neoriginalių dalių ir (ar) dalių, atitinkančių techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus.

Draudikas pateikė įrodymus², kad rinkoje yra galimybė įsigyti naudotų ar naujų neoriginalių pareiškėjo transporto priemonės remontui reikalingų dalių (bamperį su apvalkalu, galinio vaizdo kamerą ir kt.), atitinkančių techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus. Taigi, pareiškėjo automobilio remontą buvo galima atlikti naudojant dėvėtas ar naujas neoriginalias automobilio dalis. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo vadovautis Taisyklių 15 punkte nustatyta išimtimi ir netaikyti išskaitos dėl nusidėvėjimo.

Nors pareiškėjas nurodo, kad keičiamos naujomis automobilio dalys nebuvo nusidėvėjusios ir tik naujomis dalimis galima atkurti automobilį į tokią būklę, kokia buvo iki įvykio, vis dėlto dėmesys atkreiptinas į tai, kad iki įvykio pareiškėjo automobilis buvo eksploatuotas daugiau nei 6 metus³. Automobilį eksploatuojant, neišvengiamai vyksta natūralus fizinis nusidėvėjimas – transporto priemonės fizinių savybių pasikeitimas dėl jos tipinio naudojimo, senėjimo ir (arba) neigiamo aplinkos poveikio. Taigi, priešingai, nei teigia pareiškėjas, automobilio dalių nusidėvėjimas nėra vertinamas vien pagal matomus defektus, tačiau yra atsižvelgiama į objektyvų automobilio sudėtinių dalių vertės mažėjimą dėl eksploatacijos ir senėjimo, o konkretus taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydis kiekvienu konkrečiu atveju apskaičiuojamas pagal automobilio amžių ir ridą.

Siekdamas pagrįsti savo poziciją, draudikas nurodė, kad taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydį (20,91 proc.) apskaičiavo, vadovaudamasis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo⁴ III skyriaus 40 ir 41 punktuose numatytu metodu. Konkretus taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydis nustatytas, vadovaujantis Lietuvos vertintojų rūmų parengta skaičiuokle „Transporto priemonių dalių nuvertinimo katalogas“. Draudikas paaiškino, kad skaičiavimo algoritme naudojami Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacijos „Transeksa“ pateikti ir Lietuvos vertintojų rūmuose susisteminti duomenys apie atitinkamų klasių, kategorijų automobilių vidutinės ridas ir vidutinį transporto priemonės amžių Lietuvos Respublikoje. Šio algoritmo skaičiavimo sekoje dalių nuvertinimo procentinė reikšmė gaunama subendrinus minėtus duomenis su faktine transporto priemonės rida ir amžiumi.

Nagrinėjamo ginčo kontekste pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, jog žala dėl transporto priemonės sugadinimo, be kita ko, apima išlaidas keičiamoms dalims ar detalėms, reikalingoms suremontuoti (atstatyti) dėl kalto asmens veiksmų sugadintą turtą. Sugadinto turto vertės atkūrimas iki įvykio reiškia, kad būtina atsižvelgti į automobilio dalių ar dalių nuvertėjimą dėl eksploatavimo iki įvykio. Toks aiškinimas atitinka visiško žalos atlyginimo funkciją⁵.

Taigi, nustačius, kad pareiškėjo automobilio remontą buvo galima atlikti naudojant dėvėtas ar naujas neoriginalias automobilio dalis (nes rinkoje yra galimybė jas įsigyti ir jos kainuoja mažiau nei naujos originalios dalys), bei atsižvelgiant į kasacinio teismo praktiką, kad išskaitos dėl nusidėvėjimo automobilio dalims taikymas atitinka visiško žalos atlyginimo funkciją (nes į automobilio dalių nuvertėjimą dėl eksploatavimo iki įvykio būtina atsižvelgti), darytina išvada, kad išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms dalims draudikas šiuo konkrečiu ginčo atveju skaičiavo ir taikė pagrįstai ir tai atitinka teisingo žalos atlyginimo principą.

Įvertinęs ginčo šalių paaiškinimus ir byloje pateiktą įrodymų visumą, Lietuvos bankas sprendžia, kad draudikas tinkamai, pagal transporto priemonių privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nustatė draudimo išmokos, atlyginančios dėl įvykio pareiškėjo patirtą žalą, dydį.

² Patvirtinta pateikti išrašai iš elektroninės parduotuvės ir skelbimai apie parduodamas konkrečias KIA CEED automobilių dalis (bamperis su apvalkalu, galinio vaizdo kamera ir kt.).

³ Pareiškėjo automobilio pirmosios registracijos data yra 2019 m. (duomenys neskelbtini).

⁴ Patvirtintas Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-1075/2019.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas draudimo išmoką apskaičiuoti netaikant išskaitos dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis